

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

**OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN EĞİTİM
YÖNETİCİLERİNİN ALGILARI
(MERKEZEFENDİ VE SARAYKÖY İLÇE ÖRNEĞİ)**

SERDAR BEZZEKÇİ

DENİZLİ 2020

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN EĞİTİM
YÖNETİCİLERİNİN ALGILARI
(MERKEZEFENDİ VE SARAYKÖY İLÇE ÖRNEĞİ)

Serdar BEZZEKÇİ

Danışman

Öğretim Üyesi Dr. Muammer KUNT

Bu çalışmatarafındannolu Tezsiz Yüksek Lisans projesi olarak desteklenmiştir.

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde özveri ile uğraşan ve yaşama yaklaşımıyla bizlere örnek olan, bilgisini ve deneyimlerini her zaman cömertçe bizlerle paylaşan değerli hocalarım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN, Prof. Dr. Kazım ÇELİK, Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU, Doç. Dr. Kadriye Funda NAYIR EKİZ, Dr. Öğr. Üyesi Aydan ORDU, Dr. Öğr. Üyesi Metin YAŞAR ve Dr. Öğr. Üyesi Ömür Kaya KALKAN' a,

Engin bilgisi, hoşgörölü yaklaşımı ve bilgilendirici tutumu ile proje aşamasında sürekli yanımda olan kıymetli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Muammer KUNT'a,

Yüksek Lisans Eğitimimim boyunca bilgilerinden yararlandığım, bilgisi ve desteğini esirgemeyen değerli okul müdürüm Özgür ÖZGÜRAY'a,

Yüksek Lisans anketimin uygulanmasında desteklerini esirgemeyen, Sarayköy ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan yönetici arkadaşlarıma,

Bu süreçte benden daha yoğun emek harcayan, hiçbir desteği esirgemeyen, her daim varlığıyla bana güç veren sevgili eşim Leyla BEZZEKÇİ'ye ve kızım Nehir BEZZEKÇİ'ye,

Ders aşamasında izin işlemlerinde desteklerini esirgemeyen Sarayköy Kaymakamı Sayın Fatih AKKAYA'a ve Sarayköy İlçe Milli Eğitim Müdürü Sayın Bülent AKHAN'a,

Teşekkür ederim.

Serdar BEZZEKÇİ

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Serdar BEZZEKÇİ

ÖZET
OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN EĞİTİM
YÖNETİCİLERİNİN ALGILARI
(MERKEZEFENDİ VE SARAYKÖY İLÇE ÖRNEĞİ)

BEZZEKÇİ, Serdar

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Öğretim Üyesi Dr. Muammer KUNT
Mayıs 2020, 57 sayfa

Bu çalışmada anaokulu Merkezefendi ve Sarayköy İlçelerinde çalışan eğitim yöneticilerini okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ve bu algılarının bazı değişkenlere göre ilişkisi incelenmiştir.

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2019–2020 eğitim-öğretim yılı Denizli ili Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde görev yapan 580 eğitim yöneticisinden oluşmaktadır. “Rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen 270 eğitim yöneticisine ulaşılarak anket sorularının tamamına cevap veren 257 eğitim yöneticisinden veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; “Kişisel Bilgiler” ve “Okul Dışı Öğrenme Ortamları Ölçeği” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizinde alfa güvenilirlik katsayısının 0.78 ile 0.98 arasında değiştii ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin çoğunun kadın; 31-40 ve 41-50 yaş aralığında, sınıf öğretmeni branşında, lisans mezunu, 11-15 ve 16-20 yıl aralığında kıdemli, Merkezefendi ilçesinde görev yaptığı, okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almadığı ve Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin hazırlanmış olan okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili kılavuz kitapları okumamış ve incelememiş olduğu görülmüştür.

Yapılan inceleme ve analiz sonucunda okul yöneticinin okul dışı öğrenme ortamları ölçeğinde en az katılım gösterdikleri önermenin “En iyi okul dışı öğrenme ortamı sosyal paylaşım siteleridir” önermesine “Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri görülürken en fazla katılım gösterdikleri önerme ise “Okul dışı öğrenme ortamları öğretmen ve

öğrenciye sınıftaki kazanımlar için yardımcı olur” önermesi olup “Katılıyorum” derecesinde olduğu görülmüştür. Genel olarak okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili algılarının “Katılıyorum” düzeyinde olduğu ve olumlu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarının farklı değişkenlerle ilişkisine bakıldığında cinsiyet, eğitim düzeyi, kıdem, okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim alıp/almama ve Denizli il milli eğitim müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumudeğişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ancak eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ile yaş, branş ve çalışılan ilçe değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yönetici, okul dışı öğrenme, Merkezefendi, Sarayköy

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI -----	iii
TEŞEKKÜR -----	iv
ETİK BEYANNAMESİ -----	v
ÖZET -----	vi
İÇİNDEKİLER -----	viii
TABLolar LİSTESİ -----	x
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ -----	1
1.1. Problem Durumu -----	2
1.1.1. Problem Cümlesi -----	2
1.1.2. Alt Problemler -----	2
1.3. Araştırmanın Amacı -----	3
1.4. Araştırmanın Önemi-----	3
1.5. Sayıtlar -----	4
1.6. Sınırlılıklar -----	4
1.7. Tanımlar -----	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Kuramsal Çerçeve -----	6
2.1.1. Okul Dışı Öğrenme -----	6
2.1.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları -----	6
2.1.2.1. Eğitim Amaçlı Gezi-Gözlem (Yakın ve Uzak Çevre Gezileri) ve Arazi Çalışmaları -----	7
2.1.2.2. Sanal Gerçeklik (Virtual Reality) -----	7
2.1.2.3. Doğa Eğitimleri -----	7
2.1.2.4. Çevre Kulüpleri Etkinlikleri -----	8
2.1.2.5. Tez, Ödev ve Projeler -----	8
2.1.2.6. Tasarım Etkinlikleri (Model-Materyal-Maket Geliştirme)	9

2.1.2.7. Doğa Sporlarına Yönelik Sportif Etkinlikler	10
2.1.2.8. Yaşantısal Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Mekânsal Düzenlemeler ve Uygulamalar, Kendiliğinden Öğrenme Ortamları	10
2.1.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Amaçları	10
2.1.4. Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmaları	11
2.2. İlgili Çalışmalar	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Evren ve Örneklem	17
3.3. Veri Toplama Aracı	17
3.4. Verilerin Analizi	18
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM	20
4. 1. Katılımcılara İlişkin Veriler	20
4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	24
4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	24
4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	27
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	35
5.1. Tartışma ve Sonuç	35
5.2. Öneriler	36
KAYNAKÇA	37
EKLER	42
ÖZGEÇMİŞ	45

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı</i>	20
Tablo 4.1.2. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Yaşa Göre Dağılımı</i>	20
Tablo 4.1.3. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Branşa Göre Dağılımı</i>	21
Tablo 4.1.4. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı</i>	21
Tablo 4.1.5. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Kıdeme Göre Dağılımı</i>	22
Tablo 4.1.6. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Görev Yaptığı İlçeye Göre Dağılımı</i>	22
Tablo 4.1.7. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Okul Dışı Eğitim Ortamlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumuna Göre Dağılımı</i>	23
Tablo 4.1.8. <i>Katılımcı Okul Yöneticilerinin Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE Tarafından Hazırlanan Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmayı Okuma-İnceleme Durumu Dağılımı</i>	23
Tablo 4.2.1.1. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Frekans, Ortalama, Standart Sapma (SS) ve Katılım Düzeyi Analizi</i>	24
Tablo 4.2.2.1. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi ile Analizi</i>	28
Tablo 4.2.2.2. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Yaşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	28
Tablo 4.2.2.3. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Branşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	30
Tablo 4.2.2.4. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Eğitim düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	31
Tablo 4.2.2.5. <i>Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri</i>	

<i>Algularının Kıdeme Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	31
<i>Tablo 4.2.2.6. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algularının Çalıştığı İlçeye Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi</i>	32
<i>Tablo 4.2.2.7. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algularının Okul Dışı Öğrenme Ortamlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi</i>	33
<i>Tablo 4.2.2.8. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algularının Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE Tarafından Hazırlanan Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmayı Okuma-İnceleme Durumuna Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi</i>	33

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu kısımda, araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır

Eğitimlealakalıçok fazla tanımlama olmakla beraber kısa ve yalın olarak bireyin davranışlarında istemli ve planlı değişikliklerin oluşma süreci (Ertürk, 1997) olarak ifade edilebilir. Mustafa Kemal'e göre eğitim "en önemli, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Çünkü eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da bir milleti esarete ve sefaletle terk eder" (Aytaç, 1984, s.10). Eğitim ve öğretimin önemi günden güne artmakla birlikte değişmekte ve gelişmektedir.

Değişimlerin çok hızlı olduğu şu anki eğitim-öğretim etkinliklerinde, insanlarınşahsi hayatlarıylaeşya arasında ilişki kuran, deney-tatbikat yapma, öngöründe bulunma ve sonuç elde etme imkânı sunan faaliyetlerin yaygınlaştırılması lazımdır (Paykoç ve Baykal , 1999). Eğitim sürecinde öğrencilerin gerçek hayattan kopuk olarak sınıf içine hapsedilmesi sürekli eleştirilmiştir (Özür, 2010). Hatta Dewey, okul için; "... *tezgahları, laboratuvarları, tarlaları, ahırlarıolmalıdır. Amaç çocuklara bir sanat ve meslek öğretmek değil, yaparak öğrenmelerini sağlamak olmalıdır*" (Özür, 2010) şeklinde ifade etmiştir. Bilgiye ulaşmanın çok kolay olduğu günümüzde eğitime erişim fırsatları yaratmada da okul dışı faaliyetler ile okul dışı öğrenme ortamları öğrenme öğretme sürecinin vazgeçilmez unsuru haline gelmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamlarını tercih eden öğretmenlerin araştırma ve sorgulama tabanlı öğretim yaklaşımlarını daha çok kullandıkları görülürken öğrencilerin de araştırma yaptığı, meraklı ve ilgili olduğu, soru sorduğu, deney yaptığı, araştırma yürüttüğü, problem çözdüğü, sorumluluk aldığı ve bilgilerini yapılandırmaya çalıştığı görülmüştür (Thomas, 2010). Dillon vd. (2006) çalışmalarında eğitim durumu bakımından okul dışı etkinliklerin öğrenci nazarında daha az unutulduğunu tespit etmişlerdir. Lakin (2006) çalışmasında okul dışı faaliyetlerin öğrencilerin tutum, değer ve inançları üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu belirtilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Eğitimde hedeflere ulaşmada demokratik anlayış ile beraber yöneticilerin ve öğretmenlerin görevin gerektirdiği nitelik ve şartlara uygun olması, velilerin bilinçli ve destekleyici tavır ve davranışlar içinde bulunması, süreç içinde teknolojinin aktif ve randımanlı şekilde kullanılması, iş görenlerin iş tatmininin, güdülenmelerinin ve örgütsel aidiyetlerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Bilimsel gelişmeler ve teknoloji yenilikler sonucunda “öğrenme ortamı” terimini de farklılaşmıştır. Öğrenme ortamı hem terim hem de alan olarak genişlemiştir. Daha çok okul ve sınıf içinde yapıldığı düşünülen eğitim öğretim faaliyetleri okul dışı ortamları da kapsayacak hale gelmiştir. Alan yazında bakıldığında daha çok formal ve informal öğrenme kavramlarının araştırıldığı, kavramsallaştırıldığı ve sınıflamaya çalışıldığı görülmektedir.

Bu soruna dayanarak, bu çalışmada; “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir” sorusu araştırmanın problemini oluşturmuştur.

1.2 Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Bu çalışmada; “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmuştur.

Belirlenen problemeyanıtbulabilmekadınaoluşturulan alt problemler aşağıda sıralanmıştır.

1. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir?
2. Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları;
 - a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Branş, d) Eğitim düzeyi, e) Kıdem, f) Çalıştığı ilçe g) Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu ve h) Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel anlamda amacı; Denizli ili Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde çalışmakta olan eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algıları ve bu algılarının çeşitli değişkenler karşısında değişkenlik gösterip göstermediğinin tespiti ve okul dışı öğrenme faaliyetlerine dair algıların ve alternatiflerin bilimsel olarak incelenmesidir.

Bu araştırma, okul dışı öğrenme ortamlarına dair eğitim yöneticilerinin algıları cinsiyet, yaş, branş, eğitim düzeyi, kıdem, çalıştığı ilçe, okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu ve Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu değişkenlerine göre anlamlı bir değişiklik görülüp görülmediğinin tespiti hedeflenmiştir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Eğitim- öğretim faaliyetlerimizde günden güne değişiklikler yaşanmaktadır. Bilim ve teknolojiye gelişmelerle birlikte eğitim-öğretimde öğrenme ve öğretme yöntem ve tekniklerinde gelişme ve değişimler olmaktadır. Öğrenme ve öğretme etkinlikleri sadece sınıf ve okulda yapılmayıp sınıf ve okulun dışına taşmıştır. Eğitim öğretim etkinliklerinin bu etkinliklere katkı sağlayacak şekilde okul dışı öğrenme ortamlarının değerlendirilebileceği anlayışı gündeme gelmiştir. Bu nedenle sınıf ve okul içi olarak tasavvur edilen öğrenme ortamları, okul dışında eğitim öğretime katkı sağlayacak mekanları da içine alacak şekilde genişletilmiştir (Şimşek, 2011).

Okul dışı öğrenme ortamları olarak eğitim-öğretim sürecinde bulunan ders/sınıf/okul haric faaliyetler şu şekilde sıralanabilir. Yapılandırılmış her türlü gezi-gözlem çalışmaları (müzeler, hayvanat bahçeleri, doğa tarihi müzeleri, barajlar, bilim-teknoloji müzeleri, meteoroloji istasyonları, planetaryumlar, botanik bahçeleri, su arıtma tesisleri, sanayi tesisleri vb.), doğa eğitimleri, sanal gerçeklik etkinlikleri, çevre kulübü faaliyetleri, sportif etkinlikler, doğrudan ortamlarla alakalı ödevler ve projeler, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler (sergiler, panel, toplantı, konferans, kongre ve sempozyumlar) ve hayat boyu öğrenme temelli ortamsal uygulama alanları da dahil olmak üzere geniş alanı kapsamı içine almaktadır (Fidan, 2012).

Literatüre bakıldığında okul dışı öğrenme faaliyetleriyle ilgili araştırmaların ülkemizde oldukça az olduğu görülmektedir. İlimiz, Merkezefendi ve Sarayköy

ilçelerimizde de bu alanda yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırmada eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları, il milli eğitim müdürlüğüne her kademe için ayrı hazırlanmış olan “Okulumum Denizli” adlı çalışmanın incelenip incelenmediğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ortaya çıkan bulgulara göre gerekli önerilerde bulunulmaya çalışılacaktır.

1.4. Sayıtlar

Çalışmanın planlanması ve yürütülme sürecinde aşağıda belirtilen sayıtlardan yola çıkılacaktır.

- Araştırmamıza dahil olan yöneticiler ölçüm araçlarına doğru yanıtlar vermişlerdir.
- Araştırmaya katkı veren eğitim yöneticileri okul dışı öğrenme ortamları konusundayeterli düzeyde bilgi sahibidirler.
- Ölçme aracımız, çalışmanın hedefini ortaya çıkarabilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli şehri Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde görev yapmakta olan okul yöneticilerinin görüşleriyle sınırlıdır.
- Çalışmaya Denizli ili Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde görev yapmakta olan eğitim yöneticileri katılmıştır.
- Veri toplama aracı olarak “Okul Dışı Öğrenme Ortamları Ölçeği” kullanılmıştır.
- Çalışmamız, konuya dair literatür taraması ve eğitim yöneticilerinin ölçme aracına verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu çalışmada yer alan birtakım kavramların tanımları aşağıda belirtilmiştir.

Eğitim: Çocuk ve gençlerin toplum hayatında yerlerini alabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye (TDK).

Öğretim: Belirli bir amaç çerçevesinde gerekli bilgileri verme işi (TDK).

Öğretmen:Öğretmenlik ise bir meslek olarak, devletin eğitim ve öğretim ile ilgili görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği olarak tanımlanmaktadır (Saracaloğlu, 2009).

Eğitim Yöneticisi: Eğitim öğretim ile ilgili iş ve işlemleri yöneten, gerektiğinde astlarını denetleyebilen lider/yönetici demektir.

Okul Müdürü: Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirler uygun olarak görevlerini yerine getiren, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkili kişidir (Ada ve Baysal, 2010).

Okul Dışı Öğrenme Ortamı:Bilhassa öğretim materyalleri ve görevlerinin yapılandırıldığı ve istenilen öğretim sürecinin yapıldığı mekanlar olarak tanımlanmaktadır (Taşçı ve Soran 2008).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu kısımda çalışmaya dayanak teşkil eden kuramsal temellere, alan yazın taramalarının neticesinde şu anadok yapılmış eğitime dair çalışmalarda yer bulan Okul Dışı Öğrenme, Okul Dışı Öğrenme Ortamları ve İlgili Araştırmalar başlıkları altındayere verilmiştir.

2.1.1. Okul Dışı Öğrenme

Okul dışı öğrenme ortamları öğrenmenin dış koşullarını ifade eder ve özellikle öğretim materyalleri ve görevlerinin yapılandırılarak istenen öğretim sürecinin yapıldığı alanlar (Taşçı ve Soran 2008) olarak ifade edilebilir. “*Okul Dışı Eğitim, Sınıf Dışı Eğitim, İnfomal Eğitim*” gibi farklı ifade şekilleriyle de alan yazında görülen okul dışı öğrenme ortamlarının sınıf ve okullarda yapılan formal eğitimin yanında okul dışı öğrenme ortamlarının eğitim öğretime önemli katkılar sağladığı (Ertaş, Şen, & Parmaksızoğlu, 2011; Bozdoğan, 2016; Tatar & Bağrıyanık, 2012) çalışmalarla tespit edilmiştir.

Konuyla ilgili alan yazına bakıldığında okul dışı öğrenme ortamlarının öğrenme düzeylerine (Bozdoğan ve Yalçın, 2006), motivasyonlarına (Salmi, 1993), tutumlarına (Demir, 2007; Güler, 2011), yeterlik algılarına (Sontay ve Karamustafaoğlu, 2017), eleştirel ve mantıksal düşünme becerilerine, konuları günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeylerine (Ertaş, vd., 2011), öğrenmeyi daha verimli hale getirdiğine (Atmaca, 2012) ve okulda öğrenilen bilgileri destekleyici (Berberoğlu & Uygun, 2013) katkısı olduğu tespit edilmiştir.

2.1.2. Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Okul dışı öğrenme kavramsal açıdan geniş olduğu gibi bu ortamlar da oldukça fazladır. Hatta okulun dışındaki çevrenin tamamı bu tanımın içinde değerlendirilebilir. Okul dışı öğrenme ortamları aşağıdaki başlıklar altında incelenebilir.

“Eğitim amaçlı gezi-gözlem (yakın ve uzak çevre gezileri) ve arazi çalışmaları, gözlem, sosyal, kültürel, endüstriyel ve bilimsel işlevli mekânlara düzenlenecek geziler, arazi gezileri ve saha çalışmaları, sanal gerçeklik (virtual reality), doğa eğitimleri, çevre kulüpleri etkinlikleri, tez, ödev ve projeler, tasarım etkinlikleri (model-materyal-maket geliştirme), doğa sporlarına yönelik sportif etkinlikler, yaşantısal (experiential education) yaşam boyu öğrenmeye yönelik mekansal düzenlemeler ve uygulamalar, kendiliğinden öğrenme ortamları” (Karadoğan, 2016, s.48).

2.1.2.1. Eğitim Amaçlı Gezi-Gözlem (Yakın ve Uzak Çevre Gezileri) ve Arazi Çalışmaları

Gezi ve gözlem; sınıf içinde yapılan çalışmaları tamamlamak amacıyla bir olay, olgu ya da varlığı içinde bulunduğu olağan şartlar içinde bir rehber yardımıyla planlı ve amaçlı şekilde gözlemleyerek bu olay ve olgular üzerinde inceleme ve değerlendirme yapmayı sağlayan öğretim yöntemi olarak görülebilir. Gezi-Gözlem yöntemi gezi ve gözlem olmak kaydıyla iki boyutasahiptir. Bu boyutlar bazı eğitimcilerce farklı yöntemler şeklinde de ele alınmaktadır (Binbaşoğlu, 1994, s. 123).

2.1.2.2. Sanal Gerçeklik (Virtual Reality)

Sanal ortam ya da sanal gerçeklik, bilgisayar tabanında hazırlanan üç boyutlu resim ve animasyonların teknolojik cihazlarla insan zihninde gerçek bir mekanda bulunma duygusunu vermesi ve bu mekandaki objelerle etkileşimde bulunabilmelerine imkân veren teknoloji (Karadoğan, 2016, s.63) olarak ifade edilebilir.

Sanal gerçeklik teknolojilerinin eğitimde kullanılmasının öğrencilerin hayal güçlerini harekete geçirdiği ve ders kalitesini yükselttiği ve öğrencilerin derse dair güdülenmelerini ve tutumlarını da olumlu biçimde arttırdığı (Çavaş vd., 2014) görülmüştür.

2.1.2.3. Doğa Eğitimleri

Doğa eğitimi, doğa temelli ve doğada gerçekleştirilen faaliyetleri kapsamakla birlikte alan yazında çevre eğitimi ile aynı manada kullanıldığı görülmesine rağmen çevre

etkinliklerini de içeren daha geniş kapsamlı bir eğitim türü (Ozoner, 2004; Güler, 2009) olarak görülmektedir.

Doğa eğitimleri 1989 yılında, Doğa Eğitimi Konseyi tarafından aşağıdaki şekilde ayrılmıştır; “Çevre Eğitimi, Doğal Kaynakları Koruma Eğitimi, Açık Alanda Yerleşik Kamp Eğitimi, Açık Alan Rekreasyonu, Doğa "Açık Alan" Eğitimi, Doğada Yaşam, Macera Eğitimi, Deneysel Eğitim "Yaparak, Yaşayarak Öğrenme", Çevrenin Tanıtımı veya Yorumu, Doğa Eğitimi ve Doğa Rekreasyonu” (Çelebi, 2009) şeklinde sınıflandırılmıştır.

Ülkemizde 1999 yılında ABD'deki faaliyetlerden esinlenerek TÜBİTAK öğretmen, genç ve öğrencilere yönelik "Milli Parklarda Çevre/Doğa eğitimi" programlarını uygulanmaya koymuştur (Ozoner, 2004). Doğa eğitimiyle milli parklarımızda ekolojik temel barındıran doğa eğitimi uygulamalarıyla keşfedilmesi amaçlanmış ve birçok öğretmen, öğrenci ve genç bundan faydalanmıştır.

2.1.2.4. Çevre Kulüpleri Etkinlikleri

Çevre Kulüpleri, okullarda ortak ilgileri olan istekli öğrencilerin kurmuş olduğu bir rehber öğretmenin gözetiminde doğrudan öğrenciler tarafından yönetilen eğitsel kuruluşlar (Öncül, 2000, s. 850) şeklinde tanımlanabilir.

Çevre kulüplerinin amacı, “öğrencilerin ilgi duydukları alanda yeteneklerinin geliştirmeleri, boş zamanlarını verimli kullanmaları, bir kulübün üyesi olarak görev ve sorumluluklarını bilmeleri ve yerine getirmeleri, demokratik tutum ve davranış kazanmaları, çevreye ve topluma hizmet etmeleri ve sınıf içi çalışmalarını desteklemeleri” (Köse, 2013) şeklinde özetlenebilir.

Öğretmenlerin çevre eğitimiyle ilgili yapıcı olmaları iyi bir planlama, uygulama-yürütme ve öğrenim sürecini değerlendirmede etkin rol almaları ve rehberlik etmeleri gerekmektedir. Öğretmen bu süreç boyunca aktif dinleme, yönlendirme, soru sorma ve sorgulama çalışmalarını etkin olarak uygulamalıdır (Teyfur, 2008, s.136).

2.1.2.5. Tez, Ödev ve Projeler

Yüksek eğitim kurumlarında tez, bitirime tezi, mezuniyet tezi ya da lisans tezi, orta öğretim ve ilköğretim kurumlarında ödev, ev ödevi, sömestr ödevi, yıllık ödev şeklinde adlandırılan çalışmalar aslında “proje etkinliği” olarak ifade edilir ve bu etkinlikler "Proje Tabanlı Öğrenme" olarak adlandırılır. Proje Tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin

bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma sürecinde etkili bir yol olduğu (Sağlamer Yazgan, 2013, s.43) söylenebilir. Ayrıca son yıllarda öğretimin bireyselliği bağlamında sıkça dillendirilen öğrenci merkezli eğitim için en uygun yöntemlerden biri olduğu söylenebilir. Öğrenciler bu çalışmalarla bağımsız olarak düşünme cesaretini kazanarak öz güven artışı sağlayabilirler (Erdem, 2007, s.24).

Erdem (2002) çalışmasında proje tabanlı öğrenmeye ilişkin süreci aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- “1. Hedeflerin belirlenmesi”
- “2. Yapılacak işin ya da ele alınacak sorunun belirlenip tanımlanması”
- “3. Sonuç raporunun özelliklerinin ve sunuş biçiminin belirlenmesi”
- “4. Değerlendirme ölçütlerinin ve yeterlik düzeylerinin belirlenmesi”
- “5. Takımların oluşturulması”
- “6. Alt sorunların belirlenmesi, bilgi toplama sürecinin planlanması”
- “7. Çalışma takviminin oluşturulması”
- “8. Kontrol noktalarının belirlenmesi”
- “9. Bilgilerin toplanması”
- “10. Bilgilerin örgütlenip raporlaştırılması”
- “11. Projenin sunulması”

Proje tabanlı öğrenmede öğretmenler, öğrencilerin yaratıcı, güncel, ilginç projeler ortaya çıkarmalarına rehberlik etmeli, hayat boyu öğrenme, çalışma disiplini kazanma, üretme, kalite ve marka olma, özgün ve ciddi çalışmalar ortaya çıkarmalarını teşvik etme gayretinde olmalıdırlar. Proje ve tez öğrenciyi merkeze alan çalışmalar olup batıda uzun süredir uygulanmaktadır. Bu öğrenmede öğrenci merkezde olduğundan her öğrencinin potansiyelini geliştirme ve gerçekleştirmesine fırsat sunulduğundan dolayı eğitimin bireyselleştirilmesine de katkı sunmaktadır.

2.1.2.6. Tasarım Etkinlikleri (Model-Materyal-Maket Geliştirme)

Tasarım etkinlikleri uygulamalarıyla ilgili konu ya da olaya göre özel olarak yapılandırılmış laboratuvarlarda ya da sınıf dışında çeşitli ders materyalleri tasarlama, maket yapımı gibi faaliyetleri kapsar (Karadoğan, 2016, s.74). MEB yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda öğretmenlerin kullanacakları materyalleri kendilerinin tasarlayıp geliştirmeleri ve bunları kullanmalarını desteklemektedir. Ayrıca deney materyali uygulamalarıyla öğrencilerin derslere ilgi ve istekleri artırılarak, soyut ve

karmaşık konuların anlaşılması, ilgi çekici ve sevilir hale gelmesinde olumlu etki yapacağı ileri sürülmektedir.

2.1.2.7. Doğa Sporlarına Yönelik Sportif Etkinlikler

Doğa sporlarına yönelik sportif etkinliklerde amaç bireyin doğa koşullarıyla mücadele etmesi ve doğayı yakından tanınmasıdır. Bu kapsamda çalışmalar ders dışı eğitim etkinlikleri şeklinde ilgi uyandıracak şekilde "yumuşak doğa" faaliyetleri (günübirlik yürüyüş, doğa gezisi, kuş gözlemi, kampçılık, at binme vb.) yapılabilir. Bu faaliyetler okullarda kulüp organizasyonları kapsamında planlanıp uygulanabilir (Altın ve Oruç, 2007).

2.1.2.8. Yaşantısal Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Mekânsal Düzenlemeler ve Uygulamalar, Kendiliğinden Öğrenme Ortamları

Yaşantısal yaşam boyu öğrenmeye dönük mekânsal düzenleme ve uygulamalar, kendiliğinden öğrenme ortamları, hayatın her yerine yayılabilecek çok iyi yapılandırılması gereken etkili bir öğrenme-öğretme yöntemi (Karadoğan, 2016, s.77) olarak ifade edilebilir. Öğrenme olayının hayatın her alanında gerçekleştiği bilinmektedir. Kendiliğinden öğrenme, günlük yaşamın içinde, mekânlarda, hayat boyu ve hayatın seyri içindeki olayların içinde de devam etmektedir. Dolayısıyla dış çevrenin de eğitimin içeriğine uygun olarak tasarlanması büyük önem taşımaktadır.

2.1.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Amaçları

Okul dışı öğrenme ortamlarının amaçları aşağıda belirtildiği şekilde sıralanabilir (Ortaöğretim Şehrim Denizli, s.9-10).

- “Türk Milli Eğitiminin uzak ve yakın amaçlarına uygun olarak uygulama,”
- “Öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili bilgi edinmelerini ve eğitim-öğretimde bu mekânları etkin kullanmalarını sağlama,”
- “Öğretmenlere, sınıflarındaki öğrencilerin ilgi, seviye ve ihtiyaçlarına göre planlama yapmalarına rehber olma,”

- “Öğrencilerin tarihi, doğal ve kültürel mekanları tanıma ve koruma; bilimsel, sanatsal bilgi ve becerilerini geliştirme, eğitim programlarındaki hedefleri “yaparak yaşayarak” öğrenme durumlarına katkı sağlama,”
- “Öğrencilerin kendine güvenen, araştıran, inceleyen, sistemli düşünen, duygularını estetik yollarla ifade eden ve yaratıcı, yansıtıcı düşünceleri gelişmiş birey olarak yetiştirmelerini sağlama,”
- “Öğrencilere çevre bilincini geliştirerek araç-gereçleri, kaynakları ve zamanı verimli kullanmayı öğretme,”
- “Okul dışı öğrenme ortamları gözlem ve deneyime dayalı, zengin eğitsel yaşantılar sunarak öğrencilerin sınıflardaki yapılandırılmış ortamla doğal ortamlar arasında anlamlı bağlantılar kurmasını sağlama,”
- “Yenilikçi uygulamalara imkân sağlama,”
- “Akademik bilginin beceriye dönüşmesini sağlama,”
- “Talim Terbiye Kurulunca belirlenen ders kazanımlarının daha etkili olarak edinilmesini sağlama”

2.1.4. Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmaları

Millî Eğitim Bakanlığı'na 18.02.2019 tarihli resmi yazıyla “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” adlı proje tebliğ edilmiştir. Bu yazı gereği ilimiz Denizli’de okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili il milli eğitim müdürlüğümüz ARGE birimince okulöncesi, İlkokul, ortaokul ve ortaöğretim kademeleri olmak üzere 4 kademe de kullanılabilir şekilde “Okulum Denizli” adlı kılavuz kitaplar oluşturulmuştur. Bu kılavuz kitaplara bakıldığında içerik olarak zengin olup öğrenci, öğretmen, veli, eğitim yöneticileri ve diğer paydaşlara yol gösterecek şekilde kılavuz niteliğindedir. Kılavuz kitaplarla ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Okul Öncesi Okulum Denizli Kılavuz Kitabı

Kitap 198 sayfadan oluşmakta olup sunuş, giriş, kazanım mekân tabloları, okul dışı öğrenme ortamları, ekler ve kaynaklar başlıkları altında oluşturulmuştur. Okul öncesi öğrencilerinin dersleri, konuları ve kazanımlarına uygun olarak hazırlanan kitap okul

öncesi öğretmen ve eğitim yöneticileri için kılavuz niteliğinde olup aynı zamanda Denizli şehrinin de okul dışı öğrenme ortamlarının fotoğrafını yansıtmaktadır.

Denizli merkezi ve 19 ilçesinde bulunan okul dışı öğrenme ortamları ders kazanımları dikkate alınarak incelenmiştir. Bu incelemelerle birlikte randevulu ve randevusuz mekânlar, yerlerin kazanımlara uygunluğu, güvenlik ve ulaşım durumları vb. olmak üzere hepsi bir arada değerlendirilmiştir.

İlkokul Okulum Denizli Kılavuz Kitabı

325 sayfadan oluşan İlkokul okulum Denizli kılavuz kitabı 5 kişilik bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Kitap sunuş, giriş, kazanım mekân tabloları, okul dışı öğrenme ortamları, etkinlikler, ekler ve kaynaklar başlıkları altında oluşturulmuştur. İlkokul müfredatı çerçevesindeki dersler, konular, içerik ve kazanımlar dikkate alınarak oluşturulan kitapta kazanımlara uygun yapılabilecek etkinlikler okul dışı öğrenme ortamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. İlkokullarda görev yapan öğretmen ve eğitim yöneticileri için kılavuz niteliğinde olup aynı zamanda Denizli şehrinin de okul dışı öğrenme ortamlarının fotoğrafını yansıttığı söylenebilir.

Bu kitapta Denizli merkezi ve 19 ilçesinde bulunan okul dışı öğrenme ortamları dersler, içerik ve ders kazanımları dikkate alınarak incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda randevulu/randevusuz mekânlar, bu mekanların kazanımlara uygunluğu, güvenlik ve ulaşım gibi pek çok faktör hepsi bir arada değerlendirilmiştir.

Ortaokul Okulum Denizli Kılavuz Kitabı

Ortaokul okulum Denizli kılavuz kitabı 424 sayfadan oluşmuştur. 8 kişilik bir ekip tarafından hazırlanan çalışma sunuş, giriş, kazanım mekân tabloları, okul dışı öğrenme ortamları, etkinlikler, ekler ve kaynaklar şeklinde başlıkları altında oluşturulmuştur. Ortaokul müfredatına göre dersler, konular, içerik ve kazanımlar dikkate alınarak oluşturulan kitapta kazanımlara uygun etkinlikler okul dışı öğrenme ortamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ortaokullarda görev yapan öğretmen ve eğitim yöneticileri için kılavuz niteliğindedir. Bu kitapta Denizli merkezi ve 19 ilçesinde bulunan okul dışı öğrenme ortamları ortaokullardaki dersler, içerik ve ders kazanımları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu incelemeler sonucunda randevulu/randevusuz mekânlar, bu

mekânların kazanımlara uygunluğu, güvenlik ve ulaşım gibi pek çok faktör hepsi bir arada değerlendirilerek kazanımlara uygun etkinlikler oluşturulmuştur.

Bu çalışmada okul dışı öğrenme ortamları aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur. “Antik Yerler”, “Ören Yerleri ve Doğal Sit Alanları”, “Basın, Yayın, İletişim”, “Belediyeler”, “Camiler, Türbeler”, “Festivaller”, “Halka Açık Ticari Kuruluşlar”, “Kamu Kurum ve Kuruluşları”, “Kültür Ekonomisi”, “Kütüphaneler”, “Millî Tematik Park ve Bahçeler”, “Müzeler”, “Pamukkale Üniversitesi”, “Sanat Merkezleri”, “Teknokent”, “Vakıflar, Dernekler ve Odalar” başlıkları altında incelenmiştir.

Ortaöğretim Okulları Okulum Denizli Kılavuz Kitabı

Lise okulum Denizli kılavuz kitabı 463 sayfadan oluşmuştur. 13 kişilik bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Kitap sunuş, giriş, kazanım mekân tabloları, okul dışı öğrenme ortamları, etkinlikler, ekler ve kaynaklar şeklinde başlıkları altında oluşturulmuştur. Lise müfredatındaki dersler, konular, içerik ve kazanımlar dikkate alınarak oluşturulan kitapta kazanımlara uygun etkinlikler okul dışı öğrenme ortamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Liselerde görev yapan öğretmen ve eğitim yöneticileri için kılavuz niteliğindedir. Bu kitapta Denizli merkezi ve 19 ilçesinde bulunan okul dışı öğrenme ortamları ortaokullardaki dersler, içerik ve ders kazanımları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu incelemeler sonucunda randevulu/randevusuz mekânlar, bu mekânların kazanımlara uygunluğu, güvenlik ve ulaşım gibi pek çok faktör hepsi bir arada değerlendirilerek kazanımlara uygun etkinlikler oluşturulmuştur.

Bu çalışmada okul dışı öğrenme ortamları aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur. “Antik Yerler”, “Ören Yerleri ve Doğal Sit Alanları”, “Basın, Yayın, İletişim”, “Belediyeler”, “Camiler, Türbeler”, “Festivaller”, “Halka Açık Ticari Kuruluşlar”, “Kamu Kurum ve Kuruluşları”, “Kültür Ekonomisi”, “Kütüphaneler”, “Millî Tematik Park ve Bahçeler”, “Müzeler”, “Pamukkale Üniversitesi”, “Sanat Merkezleri”, “Teknokent”, “Vakıflar, Dernekler ve Odalar” başlıkları altında incelenmiştir.

2.2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Tatar ve Bağrıyanık (2012) “Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri” adlı çalışmalarıyla Bozdoğan (2012) “Eğitim Amaçlı Gezilerin

Planlanmasına İlişkin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Uygulamaları: Altı Farklı Alan Gezisinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında lisans eğitiminde ya da hizmet içi eğitimlerde okul dışı öğrenme faaliyetlerinin düzenlenerek uygulamalı ve teorik programların olması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Atmaca (2012) “Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri” ve Karadoğan, 2016 “Eğitimde sınıf-okul dışı öğrenme uygulamaları ve yaşanan sorunlar” adlı çalışmalarda eğitim amaçlı gezi-gözlem faaliyetlerinde öğretmenlerin sorunlarla karşılaştıkları ve bu problemlerin çözümü için öğretmen ve öğretmen adaylarına bu konularda profesyonel eğitim verilmesi gerektiğini ileri sürmektedirler.

Erten ve Taşçı (2016) “Fen Bilgisi Dersine Yönelik Okul Dışı Öğrenme Ortamları Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada fen ve sosyal bilimler eğitimine okul dışı öğrenme alanlarının katkısının fazla olduğunu ileri sürmektedir.

Okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan faaliyetlerin öğrencilere kendi hızında bilgi edindirdiği, öğrenmeyi cesaretlendirdiği (Melber ve Abraham, 1999), okuldaki eğitime destek olduğu (Gerber, vd., 2001), Okul dışı öğrenme ortamlarındaki olumlu etkilerin özellikle sosyal bilimler ve fen bilimleri başta olma üzere matematik, sanat bilgisi vb. pek çok disiplin alanında da görüldüğü (Erten ve Taşçı, 2016) belirtilmektedir.

Alan yazında okul dışı öğrenme ortamlarının eğitim-öğretime etkisiyle ilgili pek çok çalışmaya rastlanılmaktadır. “Okul dışı öğrenme ortamlarıyla bu çalışmalar; gezilere ve doğal etkinliklere katılan öğretmen ve öğretmen adayları” (Güler, 2009; Balkan Kıyıcı ve Atabek Yiğit, 2010; Tatar ve Bağrıyanık, 2012; Bozdoğan, 2015), “ilköğretim, ortaöğretim ve lise öğrencileri” (Davidson, 2006; Güler, 2011; Hakverdi Can, 2013; Bozdoğan, Okur ve Kasap, 2015), “Okul dışı öğrenme ortamı olarak akvaryum” (Falk ve Adelman, 2003), “müzeler ve bilim merkezleri” (Aktekin, 2008), “hayvanat bahçesi” (Yavuz, 2012) “enerji parkı” (Balkan Kıyıcı ve Atabek Yiğit, 2010; Ertaş, Şen ve Parmasızoğlu, 2011), “botanik bahçesi” (Wiegand, Kubisch ve Heyne, 2013), “sanayi kuruluşları” (Bozdoğan, vd., 2015), “milli parklar” (Güler, 2009), “okul dışı öğrenme ortamlarına yapılan gezilerin akademik başarı ve tutuma etkisi” (Bozdoğan, 2008; Yavuz, 2012; Şentürk ve Özdemir, 2014), “okul dışı öğrenme ortamlarının; öğrenciye deneyim kazandırması” (Bozdoğan ve Yalçın, 2006; Tatar ve Bağrıyanık, 2012), “gözlem becerisi ile kalıcı bilgi edinmeyi sağlaması” (Balkan Kıyıcı ve Atabek Yiğit, 2010), “öğrencinin günlük hayatla ilişki kurmasını kolaylaştırması” (Ertaş, Şen ve Parmasızoğlu, 2011; Tortop

ve Özek, 2013), “öğrencinin bilişsel ve duyuşsal yönde gelişmesini sağlaması” (Güler, 2011; Tatar ve Bağrıyanık, 2012; Berberoğlu ve Uygun, 2013), “formal eğitimi desteklemesi” (Gerber, Marek ve Cavallo, 2001) ve “çevre bilinci oluşturması” (Karataş, 2011; Yardımcı, 2009; Berberoğlu ve Uygun, 2013) ile ilgili çalışmalara rastlanılmaktadır.

Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde öğretmenlerin okul dışı öğrenme konusuna olumlu yaklaşım sergilediği fakat genellikle bu mekanları tercih etmedikleri görülmektedir (Tatar ve Bağrıyanık, 2015). Bunun nedeni olarak; öğretmenlerin alan gezileriyle ilgili bilgilerinin yetersizliği (Güler, 2009) ve özyeterliklerinin olmaması ve kaygılandıkları (Bozdoğan, 2015), gezi öncesi ve gezi bölgesinde rehberlik yapma konusunda yetersizlikleri (Thomas, 2010), öğretmenlerin zaman, maliyet, sorumluluk ve bürokratik işleri sorun olarak görmeleri (Dillon vd., 2006; Bozdoğan, 2008) şeklinde tespit edilmiştir.

Alan yazında okul dışı öğrenme alanlarıyla ilgili yapılmış çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

“Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.”

“Atmaca, S. (2012). *Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.”

“Balkan Kıyıcı, F., & Atabek Yiğit, E. (2010). Science education beyond the classroom: A field trip to wind power plant. *International Online Journal of Science Education*, 28(12), 1373-1388.”

“Berberoğlu, O. E., & Uygun S. (2013). “Sınıf Dışı Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye’deki Gelişiminin İncelenmesi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(2), 32-42.”

“Bozdoğan, A. E. (2012). Eğitim Amaçlı Gezilerin Planlanmasına İlişkin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Uygulamaları: Altı Farklı Alan Gezisinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1050-1072.”

“Bozdoğan, A.E. (2008). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Merkezlerini Fen Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi: Feza Gürsoy Bilim Merkezi Örneği. *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 19-41.”

“Bozdoğan, A.E. (2015). Okul Dışı Çevrelere Eğitim Amaçlı Gezi Düzenleyebilme Özyeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 9(1), 111-129.”

- “Bozdoğan, A.E., & Yalçın, N. (2006). Bilim merkezlerinin ilköğretim öğrencilerinin fene karşı ilgi düzeylerinin değişmesine ve akademik başarısına etkisi: *Enerji parkı. Ege Eğitim Dergisi*, 2(7), 95-114.”
- “Bozdoğan, A.E., Okur, A., Kasap, G. (2015). Planlı Bir Alan Gezisi için Örnek Uygulama: Bir Fabrika Gezisi.”
- “Ertaş, H., Şen, A. İ., & Parmaksızoğlu, A. (2011). Okul dışı bilimsel etkinliklerin 9. sınıf öğrencilerinin enerji konusunu günlük hayatla ilişkilendirme düzeyine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi [EFMED]*, 5(2), 178-198.”
- “Güler, T. (2009). Ekoloji Temelli Bir Çevre Eğitiminin Öğretmenlerin Çevre Eğitimine Karşı Görüşlerine Etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 34, 146-151.”
- “Hakverdi Can, M. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Bilim Merkezindeki Deney Setleri Hakkındaki Görüşleri ve Öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı* (1), 219-229.”
- “Tatar, N. & Bağrıyanık, K.E. (2012). Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.”
- “Yardımcı, E. (2009). *Yaz bilim kampında yapılan etkinlik temelli doğa eğitiminin ilköğretim 4 ve 5. sınıftaki çocukların doğa algılarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.”
- “Yavuz, M. (2012). *Fen eğitiminde hayvanat bahçelerinin kullanımının akademik başarı ve kaygıya etkisi ve öğretmen-öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Sakarya.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu kısımda, çalışma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizinde kullanılan istatistiksel işlemler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005, s. 77-79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde çalışan yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırma evreninde yaklaşık olarak 580 eğitim yöneticisi yer almaktadır. Araştırma evrenini temsil etmesi istenenyöneticiler içinden “rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen en az 250 eğitim yöneticisine erişilerek veriler toplanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmadabaşvurulan veri toplama aracı; iki kısımdan oluşturulmuştur. Anketin ilk kısmında yöneticilere ait genel bilgileri içeren (a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Branş, d) Eğitim düzeyi, e) Kıdem, f) Çalıştığı ilçe, g) Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu ve h) Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu olmak üzere 8 soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde eğitim yöneticilerinin Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarını tespit etmek amacıyla araştırmacı Serdar BEZZEKÇİ tarafından literatür taranarak oluşturulmuş olan ve 25 sorudan oluşan “Okul Dışı Öğrenme Ortamları Ölçeği” kullanılmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizinde alfa güvenirlik katsayısının 0.78 ile 0.98 arasında değiştiği görülmüş ve bu verilerden ölçeğin geçerlik ve güvenirlik düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde bir ölçeğin güvenilir olması için ölçek 0,70’in üzerinde bir katsayıya sahip olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu nedenle ölçeğin güvenilir olduğu belirtilmiştir.

3.4.Verilerin Analizi

2019-2020 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ve Sarayköy ilçelerinde çalışan eğitim yöneticilerinin anket sorularına verdikleri yanıtlar SPSS 24 istatistik paket programına kodlanarak yüklenmiştir.

Süreksiz durumdaki ölçeğinyanıt seçenekleri, istatistiksel işlemlerle edinilenneticelerin yorumlanabilmesi için “sürekli” vaziyete dönüştürülmüştür.

Okul Dışı Öğrenme Ortamları Ölçeğindeki aralık genişlik katsayısını bulmak için K-1/K eşitliği kullanılmıştır ($5-1/5=0.80$). Bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek:

1.00-1.79	Hiç Katılmıyorum
1.80-2.59	Katılmıyorum
2.60-3.39	Orta Düzeyde Katılıyorum
3.40-4.19	Katılıyorum
4.20-5.00	Tümüyle Katılıyorumşeklinde yorumlanmıştır.

Ölçme aracında yer alan istatistikitekniklerden referans dağılımları, korelasyon, t-testleri uygulanmış, neticeler tablolarda belirtilmiştir..

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması için; normal dağılım analizleri, faktör analizi, iç tutarlık katsayısı, madde-toplam korelasyon katsayıları ve ayırt edici geçerlik analizleri yapılmıştır.

Verilerin güvenirlik ve geçerlilik düzeylerininisaptamak amacıyla yapılan güvenirlik Cronbach Alpha değeri 0,985 olduğundan verilerin güvenirliği yüksek bulunmuştur.

Yorumlamalarda grup aritmetik ortalamaları ve “p” anlamlılık değeri dikkate alınmıştır.

Veri dağılımlarının normal dağılım gösterip göstermediğini saptamakmaksadıyla tek örneklem Kolmogorov Simirnov testi uygulanmıştır. Ulaşılan neticelere göre Okul Dışı Öğrenme Ortamları Ölçeği verilerinin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir $K-S(z)=0,100; p<0,05$).Bu nedenle non parametrik testler yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde ölçme aracının uygulanması neticesinde ortaya çıkan verilerin istatistiksel çözümlenmesine dair bulgu ve yorumlar yer almıştır. Çalışmanın alt problemlerine dair bulgu ve yorumlar aşağıda belirtilmiştir.

4.1. Katılımcılara İlişkin Veriler

Bu bölümde Denizli ili Sarayköy ve Merkezefendi ilçelerinde çalışan 257 katılımcı okul yöneticisine dair bilgiler aşağıda tablolarla verilmiştir.

Tablo 4.1.1. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	153	59,5
	Erkek	104	40,5

Tablo 4.1.1'e bakıldığında; çalışmaya dahil olan yöneticilerin % 59,5'inin kadın; % 40,5'inin erkek olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının cinsiyetinin kadın olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.2. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Yaşa Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	%
Yaş	20-30	14	5,4
	31-40	118	45,9
	41-50	102	39,7
	51-60	23	8,9
	61 ve üzeri	0	0

Tablo 4.1.2'ye bakıldığında; çalışmaya dahil olan yöneticilerin % 45,9'unun 31-40 yaş aralığında yer aldığı ve bunu % 39,7 ile 41-50 yaş aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı yaş aralığının ise % 5,4 ile 20-30 yaş aralığındakilerin oluşturduğu

görülmektedir. Katılımcılar içinde 61 yaş ve üzeri yöneticinin ise bulunmadığı görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının orta yaş mensubu olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.3. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Branşa Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	%
Branş	Sınıf	62	24,1
	Türkçe	33	12,8
	Din KAB.	11	4,3
	Matematik	28	10,9
	Fen ve Teknoloji	13	5,1
	Sosyal Bilgiler	17	6,6
	İngilizce	30	11,7
	Beden Eğitimi.	7	2,7
	Müzik	3	1,2
	Bilişim	4	1,6
	Biyoloji	3	1,2
	Tarih	3	1,2
	Resim/Görsel Sanatlar	11	4,3
	Okulöncesi	18	7,0
	Rehberlik	5	1,9
	Teknoloji Tasarım	9	3,5

Tablo 4.1.3 incelendiğinde; araştırmada yer alan yöneticilerin büyük çoğunluğunun branşının % 24,1'inin sınıf öğretmeni branşında olduğu ve bunu % 12,8 ile Türkçe branşında olanların izlediği görülürken en az katılımcıların ise % 1,2 ile Bilişim, Biyoloji ve Tarih branşındakilerin oluşturduğu görülmüştür.

Tablo 4.1.4. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	<i>n</i>	%
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	6	2,3
	Lisans	221	86,0
	Lisans Üstü	30	11,7

Tablo 4.1.4 incelendiğinde; çalışmaya dahil olan yöneticilerin büyük kısmının % 86,0'ının lisans mezunu olduğu ve bunu % 11,7 ile Lisansüstü mezunları izlerken en az katılımcının ise % 2,3'ünün ön lisans mezunu olduğu görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyükbölümünün lisans mezuniyetine sahip olduğu ve eğitim seviyesinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.5. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Kıdeme Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	n	%
Kıdem	0-5 yıl	7	2,7
	6-10 yıl	25	9,7
	11-15 yıl	74	28,8
	16-20 yıl	63	24,5
	21-25 yıl	46	17,9
	26-30 yıl	24	9,3
	31 yıl ve üzeri	18	7,0

Tablo 4.1.5'e bakıldığında; çalışmaya dahil olan idarecilerin % 28,8'inin 11-15 yıl aralığında bulunduğu ve bu aralığı % 24,5 ile 16-20 yıl aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı kıdem aralığının ise % 2,7 ile 0-5 yıl aralığındakilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.6. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Görev Yaptığı İlçeye Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	n	%
Görev Yaptığı İlçe	Sarayköy	46	17,9
	Merkezefendi	211	82,1

Tablo 4.1.6'yabakıldığında; çalışmaya dahil olan idarecilerin % 82,1'inin Merkezefendi ilçesinde görev yapanlardan oluştuğu görülürken % 17,9'unun ise Sarayköy ilçesinde çalışanlardan oluştuğu görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının Merkezefendi ilçesinde çalışmakta olduğu söylenebilir.

Tablo 4.1.7. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Okul Dışı Eğitim Ortamlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumuna Göre Dağılımı*

Değişken	Kategori	n	%
Okul Dışı Eğitim Ortamlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumu	Evet aldım	41	16,0
	Hayır almadım	216	84,0

Tablo 4.1.7’ye bakıldığında; çalışmaya dahil olan idarecilerin % 84’ünün okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almadığı görülürken sadece % 16’sının okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almış olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almadığı söylenebilir.

Tablo 4.1.8. *Katılımcı Okul Yöneticilerinin Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE Tarafından Hazırlanan Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmayı Okuma-İnceleme Durumu Dağılımı*

Değişken	Kategori	n	%
Okuma-İnceleme Durumu	Okudum-inceledim	19	7,4
	Kısmen Okudum-inceledim	81	31,5
	Okumadım-incelemedim	157	61,1

Tablo 4.1.8’ye bakıldığında; çalışmaya dahil olan idarecilerin büyük kısmının % 61,1’inin Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin hazırlamış olduğu okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili kılavuz kitapları okumamış ve incelememiş olduğu, % 31,54’inin kısmen okumuş ve incelemiş olduğu görülürken sadece % 7,4’ünün çalışmayı okuduğu ve incelediği görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin hazırlamış olduğu okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili kılavuz kitapları okumadığı ve incelememesi söylenebilir. Buradan hareketle Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin hazırlamış olduğu okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili kılavuz kitaplarının tanıtımının yapılması, okul dışı öğrenme ortamlarının eğitim öğretimdeki önemiyle ilgili eğitimlerin planlanması ve yapılmasının sağlanması için daha çok dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın problem cümlesi; “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir” şeklinde oluşturulmuştur. Bu probleme bağlı olarak ele alınan alt problemler ise; “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir?”, “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Branş, d) Eğitim düzeyi, e) Kıdem, f) Çalıştığı ilçe g) Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu ve h) Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” olmak kaydı ile iki alt probleme dair bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları nedir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulabilmek amacıyla toplanan veriler frekans, ortalama ve standart sapma (SS) çözümlenerek Tablo 4.2.1.1’de belirtilen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.2.1.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Frekans, Ortalama, Standart Sapma (SS) ve Katılım Düzeyi Analizi

Değişken	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Katılım Düzeyi
En iyi okul dışı öğrenme ortamı ev ortamıdır	257	3,09	,87	Orta düzeyde katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı Kurs, etüt merkezi ve dershanedir	257	2,84	,86	Orta düzeyde katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı arkadaş ve aile ortamıdır	257	3,57	,81	Katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı müzelerdir	257	3,02	,78	Orta düzeyde katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı parklardır	257	2,75	,84	Orta düzeyde katılıyorum

En iyi okul dışı öğrenme ortamı doğal yaşam alanlarıdır	257	3,57	,77	Katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı okul bahçesidir	257	3,07	,74	Orta düzeyde katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı sosyal paylaşım siteleridir	257	2,40	,96	Katılmıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı yaz kamplarındır	257	3,32	,72	Orta düzeyde katılıyorum
En iyi okul dışı öğrenme ortamı tarihi mekânlardır	257	3,49	,67	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenme daha kalıcı olur	257	3,84	,88	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında günlük yaşamla iç içe kazanımlar elde edilir	257	3,92	,72	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında konular daha iyi öğrenilir	257	3,58	,97	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin konuya olan ilgisini ve merakını artırır	257	3,95	,79	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları öğretimi olumlu etkiler	257	3,95	,76	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenciler öğrenme sürecinde aktiftir	257	3,95	,73	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları sınıf ortamından daha etkilidir	257	3,54	,93	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları öğretmen ve öğrenciye sınıftaki kazanımlar için yardımcı olur	257	4,11	,68	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları sorumluluk sahibi bireyler için daha verimlidir	257	3,81	,78	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları eğitime erişimde fırsat eşitliği yaratır	257	3,49	,90	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları her zaman, her yerde ve hayat boyu eğitim için gereklidir	257	3,98	,69	Katılıyorum

Okul dışı öğrenme ortamları bireylere hak ve sorumluluklarının bilincinde olmayı öğretir	257	3,83	,67	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında disiplin ve kontrol daha çok katılımcılardadır	257	3,62	,71	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamlarında değerlendirme daha çok öz değerlendirme şeklindedir	257	3,73	,76	Katılıyorum
Okul dışı öğrenme ortamları katılımcılar için yüksek düzeyde etkileşim içerir	257	3,88	,71	Katılıyorum
Toplam	257	3,53	,45	Katılıyorum

Tablo 4.2.1'e bakıldığında yapılan incelemeler ve analizler neticesinde idarecilerin okul dışı öğrenme ortamları ölçeğinde en az katılım gösterdikleri önermenin ($\bar{X}=2,40$) ortalama ile "En iyi okul dışı öğrenme ortamı sosyal paylaşım siteleridir" önermesine "Katılmıyorum" biçiminde görüş beyan ettikleri görülürken en fazla katılım gösterdikleri önerme ise ($\bar{X}=4,11$) ortalama ile "Okul dışı öğrenme ortamları öğretmen ve öğrenciye sınıftaki kazanımlar için yardımcı olur" önermesi olup "Katılıyorum" derecesinde olduğu görülmektedir.

Bunun dışında;

"En iyi okul dışı öğrenme ortamı ev ortamıdır" önermesine ($\bar{X}=3,09$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı Kurs, etüt merkezi ve dershanedir" önermesine ($\bar{X}=2,84$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı arkadaş ve aile ortamıdır" önermesine ($\bar{X}=3,57$) ortalama ile "En iyi okul dışı öğrenme ortamı müzelerdir" önermesine ($\bar{X}=3,02$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı parklardır" önermesine ($\bar{X}=2,75$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı doğal yaşam alanlarıdır" önermesine ($\bar{X}=3,57$) ortalama ile "Katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı okul bahçesidir" önermesine ($\bar{X}=3,07$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı yaz kamplarıdır" önermesine ($\bar{X}=3,32$) ortalama ile "Orta düzeyde katılıyorum", "En iyi okul dışı öğrenme ortamı tarihi mekânlardır" önermesine ($\bar{X}=3,49$) ortalama ile "Katılıyorum", "Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenme daha kalıcı olur" önermesine ($\bar{X}=3,84$) ortalama ile "Katılıyorum", "Okul dışı öğrenme ortamlarında günlük yaşamla iç içe kazanımlar elde edilir" önermesine ($\bar{X}=3,92$) ortalama ile "Katılıyorum", "Okul dışı öğrenme ortamlarında konular daha iyi öğrenilir" önermesine ($\bar{X}=3,58$)

ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin konuya olan ilgisini ve merakını artırır” önermesine ($\bar{X}=3,95$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları öğretimi olumlu etkiler” önermesine ($\bar{X}=3,95$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenciler öğrenme sürecinde aktiftir” önermesine ($\bar{X}=3,95$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları sınıf ortamından daha etkilidir” önermesine ($\bar{X}=3,54$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları sorumluluk sahibi bireyler için daha verimlidir” önermesine ($\bar{X}=3,81$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları eğitime erişimde fırsat eşitliği yaratır” önermesine ($\bar{X}=3,49$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları her zaman, her yerde ve hayat boyu eğitim için gereklidir” önermesine ($\bar{X}=3,98$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları bireylere hak ve sorumluluklarının bilincinde olmayı öğretir” önermesine ($\bar{X}=3,83$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamlarında disiplin ve kontrol daha çok katılımcılardadır” önermesine ($\bar{X}=3,62$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamlarında değerlendirme daha çok öz değerlendirme şeklindedir” önermesine ($\bar{X}=3,73$) ortalama ile “Katılıyorum”, “Okul dışı öğrenme ortamları katılımcılar için yüksek düzeyde etkileşim içerir” önermesine ($\bar{X}=3,88$) ortalama ile “Katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür.

Genel ortalamanın ise ($\bar{X}=3,53$) ortalama ile “Katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla yöneticilerin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algılarının “Katılıyorum” düzeyinde olduğu ve olumlu düşünceye sahip oldukları anlaşılmıştır.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algıları;a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Branş, d) Eğitim düzeyi, e) Kıdem, f) Çalıştığı ilçe g) Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu ve h) Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulabilmek maksadıyla toplanan verilerleleşağıdaki tablolarda belirtilen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.2.2.1. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Toplamı	Sıra			
				Ortalaması	U	Z	p
Cinsiyet	Kadın	153	20021,50	130,86	7671,50	-,487	0,62
	Erkek	104	13131,50	126,26			
Toplam		257					

* $p > 0,05$

Tablo 4.2.2.1’ebakıldığındayapılmış olan Mann-Whitney U analizi neticesinde yöneticilerin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algıları ile cinsiyet değişkenleri arasında istatistiki olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($U = 7671,50$; $p > 0,05$).

Başka bir deyişle okul yöneticilerinin algılarına göre okul yöneticilerinin cinsiyeti kadın ya da erkek ne olursa olsun okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır; dolayısıyla okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarının aynı ya da benzer olduğu neticesine ulaşılabilir.

Tablo 4.2.2.2. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Yaşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Yaş	20-30 Yaş	14	152,93	13,52	0,004	Var
	31-40 Yaş	118	143,09			
	41-50 Yaş	102	108,52			
	51-60 Yaş	23	132,96			
	61 ve üzeri	0	0			
Toplam						

* $p < 0,05$ 1. 21-30 yaş 2. 31-40 yaş 3. 41-50 yaş 4. 51-60 yaş 5. 61 yaş ve üzeri

Tablo 4.2.2.2’ye bakıldığındayapılmış olan Kruskal-Wallis H analizi neticesinde okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algıları ile yaş değişkenleri arasında istatistiki olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2 = 13,52$; $p < 0,05$). Buradan hareketle yöneticilerin algılarına göre eğitim

yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları yaş bakımından değişiklik arz etmektedir.

Karşılaştırmalar için Mann-Whitney U testi uygulanarak aşağıda yer alan sonuçlar elde edilmiştir;

20-30 yaş ile 31-40 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının aynı-benzer olduğu görülmüştür ($U=783,50$; $p>0,05$).

20-30 yaş ile 41-50 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının farklı olduğu görülmüştür ($U=448,50$; $p<0,05$).

20-30 yaş ile 51-60 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının aynı-benzer olduğu görülmüştür ($U= 134,00$; $p>0,05$).

31-40 yaş ile 41-50 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının farklı olduğu tespit edilmiştir ($U=4471,50$; $p<0,05$).

31-40 yaş ile 51-60 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının aynı olduğu görülmüştür ($U= 11980,00$; $p>0,05$).

41-50 yaş ile 51-60 yaş aralığındaki okul yöneticilerinin motivasyonunu etkileyen faktörlere ilişkin algılarının aynı olduğu görülmüştür ($U= 896,00$; $p>0,05$).

Grupların sıra ortalaması dikkate alındığında, okul dışı faktörlere ilişkin en fazla katılım gösterenlerin 20-30 yaş arasında olanların sahip olduğu, bunu 31-40 yaş arasında olanlar izlerken en az en az katılım ise 41-50 yaş aralığındakilere ait olduğu görülmektedir. Buradan hareketle yaş ilerledikçe okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin katılımın azaldığı söylenebilir.

Tablo 4.2.2.3. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Branşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Branş	Sınıf	62	151,73	54,49	0,00	Var
	Türkçe	33	139,77			
	Din KAB.	11	102,73			
	Matematik	28	71,04			
	Fen ve Teknoloji	13	125,88			
	Sosyal Bilgiler	17	97,71			
	İngilizce	30	134,35			
	Beden Eğitimi	7	186,00			
	Müzik	3	94,67			
	Bilişim	4	74,75			
	Biyoloji	3	79,00			
	Tarih	3	143,50			
	Resim/Görsel S.	11	97,27			
	Okulöncesi	18	187,92			
	Rehberlik	5	63,80			
	Teknoloji tasarımı	9	151,39			
Toplam		148				

* $p < 0,05$

1.Sınıf	2. Türkçe	3. Din KAB	4. Matematik	5. Fen ve T.
6. Sosyal Bilgiler	7. İngilizce		8. Beden Eğitimi	9. Müzik
10. Bilişim	11. Biyoloji	12. Tarih	13. Resim/Görsel S.	
14. Okulöncesi	15. Rehberlik	16. Teknoloji Tasarım		

Tablo 4.2.2.3'e bakıldığında yapılmış olan Kruskal-Wallis H analizi neticesinde okul yöneticilerinin algılarına göre okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ile eğitim yöneticilerinin branş değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=54,49$; $p < 0,05$). Dolayısıyla okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin eğitim yöneticilerinin algılarının branşlarına göre farklılık gösterdiği söylenebilir.

Branş sayısı fazla olduğundan dolayı karşılaştırmalar için Mann-Whitney U testi yapılmamıştır. Ancak grupların sıra ortalaması dikkate alındığında okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin en yüksek katılım gösterenlerin okulöncesi branşındaki okul yöneticilerine ait olduğu ve bunu Beden Eğitimi öğretmenleri izlerken en az en az katılım ise Rehberlik branşı öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2.2.4. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Eğitim düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Eğitim Düzeyi	Önlisans	6	136,25	3,64	0,16	Yok
	Lisans	221	125,55			
	Lisansüstü	30	152,93			
Toplam		257				
* $p>0,05$	1. Önlisans	2. Lisans	3. Lisansüstü			

Tablo 4.2.2.4'ebakıldığındayapılmış olan Kruskal-Wallis H analizi neticesindeokul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamları ileeğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2= 3,64$; $p>0,05$). Buradan hareketle eğitim yöneticilerinin algılarına göre eğitim yöneticilerininokul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları eğitim düzeyine göre herhangi bir değişiklik göstermemektedir.

Tablo 4.2.2.5. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Kıdeme Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Kıdem	0-5 yıl	7	152,43	5,29	0,506	Yok
	6-10 yıl	25	121,84			
	11-15 yıl	74	137,97			
	16-20 yıl	63	128,24			
	21-25 yıl	46	127,73			
	26-30 yıl	24	102,04			
	21 yıl ve üzeri	18	134,83			
Toplam		257				
* $p>0,05$	1. 0-5 yıl	2. 6-10 yıl	3. 11-15 yıl	4. 16-20 yıl	5. 21-25 yıl	

6. 26-30 yıl 7. 31 yıl ve üzeri

Tablo 4.2.2.5’ebaktığımızda yapılmış olan Kruskal-Wallis H analizi sonunda eğitim yöneticilerinin algılarına göre eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ile kıdem değişkeni arasında istatistiki olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2= 5,29$; $p>0,05$). Buradan hareketle eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarının kıdeme göre değişiklik göstermediği söylenebilir. Dolayısıyla eğitim yöneticilerinin kıdemi ne olursa olsun okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarının benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2.2.6. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Çalıştığı İlçeye Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi

Değişken	Kategori	n	Sıra		U	Z	p
			Sıra Toplamı	Ortalaması			
Çalışılan İlçe	Sarayköy	46	7217,50	156,90	3569,50	-2,81	0,005
	Merkezefendi	211	25935,50	122,92			
Toplam		257					

* $p<0,05$

Tablo 4.2.2.6’yabakıldığındayapılmış olan Mann-Whitney U analizi neticesinde okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algıları ile çalıştığı ilçe değişkeni arasında istatistiki olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=3569,50$; $p<0,05$).

Grupların sıra ortalaması dikkate alındığında, okul dışı faktörlere ilişkin katılımın Merkezefendi ilçesinde görev yapan eğitim yöneticilerine göre Sarayköy ilçesinde çalışan eğitim yöneticilerinin okul dışı eğitim ortamları algı düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Buradan hareketle Merkezefendi ilçesinde okul dışı eğitim ortamlarının daha fazla olması, ilçenin gelişmişlik düzeyi, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerinin yüksek olması ile eğitime erişim imkânlarının daha iyi olması gibi faktörlerin bunda etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2.2.7. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Okul Dışı Öğrenme Ortamlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Testi ile Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Toplamı	Sıra		U	Z	p
				Ortalaması				
Eğitim	Eğitim aldım	41	4464,50	108,98				
Alma Durumu	Eğitim almadım	216	28688,50	132,82	3603,50	-1,89	0,059	
Toplam		257						

* $p > 0,05$

Tablo 4.2.2.7'ye bakıldığında yapılmış olan Mann-Whitney U analizi neticesinde okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algıları ile okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim alıp/almama değişkeni arasında istatistik olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($U=3603,50$; $p > 0,05$). Dolayısıyla eğitim yöneticilerinin okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almış ya da almamış olmalarının okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili algılarında herhangi bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir.

Tablo 4.2.2.8. *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Eğitim Yöneticileri Algılarının Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE Tarafından Hazırlanan Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Çalışmayı Okuma-İnceleme Durumuna Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi*

Değişken	Kategori	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
	Okudum-İnceledim	19	159,79			
Okuma-İnceleme Durumu	Kısmen Okudum-İnceledim	81	132,30	4,26	0,119	Yok
	Okumadım-İncelemedim	157	123,57			
Toplam		257				

* $p > 0,05$

1. Okudum-İnceledim

2. Kısmen Okudum-İnceledim

3. Okumadım-İncelemedim

Tablo 4.2.2.8’ebakıldığındayapılmış olan Kruskal-Wallis H analizi neticesinde okulyöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ileDenizli il milli eğitim müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumudeğişkeni arasında istatistiki olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2=4,26$; $p>0,05$). Buradan hareketle Denizli il milli eğitim müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumuna göre eğitim yöneticilerininokul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları herhangi bir farklılık göstermemektedir. İlgili çalışmaları okuyup inceleme ya da okumama incelememe durumu yöneticilerin okul dışı öğrenme ortamlarında herhangi bir değişiklik yaratmadığı söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Denizli ili Sarayköy ve Merkezefendi ilçesindeki okullarda okullarında görev yapmakta yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ve bu algıların farklı değişkenlere göre değişip değişmediğinin incelendiği bu araştırmada;

Araştırmaya dahil olan yöneticilerin % 59,5'inin kadın; % 40,5'inin erkek olduğu, % 45,9'unun 31-40 yaş aralığında olduğu ve bunu % 39,7 ile 41-50 yaş aralığındakilerin izlediği görülürken en az katılımcı yaş aralığının ise % 5,4 ile 20-30 yaş aralığındakilerin oluşturduğu, çoğunluğunun branşının % 24,1'inin sınıf öğretmeni branşında olduğu ve bunu % 12,8 ile Türkçe branşında olanların izlediği görülürken en az katılımcıların ise % 1,2 ile Bilişim, Biyoloji ve Tarih branşındakilerin oluşturduğu, % 86,0'ının lisans mezunu olduğu ve bunu % 11,7 ile Lisansüstü mezunları izlerken en az katılımcının ise % 2,3'ünün ön lisans mezunu olduğu, % 28,8'inin 11-15 yıl aralığında olduğu ve bunu % 24,5 ile 16-20 yıl aralığında kıdemi olanların izlediği görülürken en az katılımcı kıdem aralığının ise % 2,7 ile 0-5 yıl aralığındakilerin oluşturduğu, % 82,1'inin Merkezefendi ilçesinde görev yapanlardan olduğu görülürken % 17,9'unun ise Sarayköy ilçesinde çalışanlardan olduğu görülmüştür. Buna göre katılımcı okul yöneticilerinin büyük kısmının Merkezefendi ilçesinde çalışmakta olduğu, okul yöneticilerinin % 84'ünün okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almadığı görülürken sadece % 16'sının okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim almış olduğu, % 61,1'inin Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminin hazırlamış olduğu okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili kılavuz kitapları okumamış ve incelememiş olduğu, % 31,54'inin kısmen okumuş ve incelemiş olduğu görülürken sadece % 7,4'ünün çalışmayı okuduğu ve incelediği görülmüştür.

Yapılan incelemeler ve analizler neticesinde yöneticilerin okul dışı öğrenme ortamları ölçeğinde en az katılım gösterdikleri önermenin “En iyi okul dışı öğrenme ortamı sosyal paylaşım siteleridir” önermesine “Katılmıyorum” biçiminde görüş sundukları görülürken en yoğun katılım gösterdikleri önerme ise “Okul dışı öğrenme ortamları

öğretmen ve öğrenciye sınıftaki kazanımlar için yardımcı olur” önermesi olup “Katılıyorum” derecesinde olduğu görülmektedir. Genel ortalamanın ise “Katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmüştür. Böylece okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına dair algılarının “Katılıyorum” düzeyinde olduğu ve olumlu düşündükleri sonucuna erişilmiştir.

Eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algılarının farklı değişkenlerle ilişkisine bakıldığında cinsiyet, eğitim düzeyi, kıdem, okul dışı eğitim ortamlarıyla ilgili eğitim alıp/almama ve Denizli il milli eğitim müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-inceleme durumu değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ancak eğitim yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin algıları ile yaş, branş ve çalışılan ilçe değişkeni arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

5.2. Öneriler

- Denizli ili Sarayköy ve Merkezefendi ilçesinde çalışan eğitim yöneticilerinin okul dışı eğitim ortamlarına ilişkin algıları öğrenci, veli, öğretmen ve üst yöneticiler vb. diğer paydaşlar tarafından da değerlendirilebilir.
- Denizli ili Sarayköy ve Merkezefendi ilçelerinde yapılan bu araştırmabaşka il ve ilçelerde de uygulanarak yüksek düzeyde genellenebilir sonuçlara erişilebilir.
- Denizli ili Sarayköy ve Merkezefendi ilçesindeki görev yapmakta olan eğitim yöneticilerinin algıları belirli bir sürenin ardından okul yöneticilerine tekrar müracaat edildikten sonra bir değişimin gerçekleşip gerçekleşmediği incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.
- Altın, B. N., Oruç. S. (2007). Çocukluk döneminde doğa sporlarının çevre eğitiminde kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, IV. Ulusal Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu, 40, 17-18, Ankara.
- Atmaca, S. (2012). *Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aytaç, K. (1984). Eğitim Politikası üzerine Konuşmalar, Ank.Üni.yay. Ankara
- Balkan Kıyıcı, F., & Atabek Yiğit, E. (2010). Science education beyond the classroom: A field trip to wind power plant. *International Online Journal of Science Education*, 28(12), 1373-1388.
- Berberoğlu, O. E., & Uygun S. (2013). “Sınıf Dışı Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye’deki Gelişiminin İncelenmesi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(2), 32-42.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). Genel Öğretim Bilgisi. Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Bozdoğan, A. E. (2007). Students interests towards science fields about exhibitions in science centers: Feza Gursey Science Center in Turkey. *Natural Science Education*. 2 (19), 5-17.Dergisi, 7(2), 95- 114.
- Bozdoğan, A. E. (2012). Eğitim Amaçlı Gezilerin Planlanmasına İlişkin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Uygulamaları: Altı Farklı Alan Gezisinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1050-1072.
- Bozdoğan, A.E. (2008). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Merkezlerini Fen Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi: Feza Gürsoy Bilim Merkezi Örneği. *Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 19-41.
- Bozdoğan, A.E. (2015). Okul Dışı Çevrelere Eğitim Amaçlı Gezi Düzenleyebilme Özyeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitim bilim Dergisi*, 9(1), 111-129.

- Bozdoğan, A.E. (2016). Okul Dışı Çevrelere Eğitim Amaçlı Gezi Düzenleyebilme Öz-Yeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(1), 111-129. DOI:http://dx.doi.org/10.5578/keg.9475.
- Bozdoğan, A.E., & Yalçın, N. (2006). Bilim merkezlerinin ilköğretim öğrencilerinin fene karşı ilgi düzeylerinin değişmesine ve akademik başarısına etkisi: *Enerji parkı. Ege Eğitim Dergisi*, 2(7), 95-114.
- Bozdoğan, A.E., Okur, A., & Kasap, G. (2015). Planlı Bir Alan Gezisi için Örnek Uygulama: Bir Fabrika Gezisi.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, Pegem Akademi, Ankara
- Davidson, S. K. (2006). *Student perspectives on their school trips to zoos*. Unpublished dissertation. University of California, Davis, USA.
- Demir, M. K. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının gözlem gezisi yöntemine bakış açılarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 83-98.
- Dillon J., Rickinson, M., Teamey, K., Morris, M., Choi, M. Y., Sanders, D., & Benefield, P. (2006). The value of outdoor learning: evidence from research in the UK and elsewhere. *School Science Review*, 87(320), 107-111.
- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Erdem, M. (2002). Proje Tabanlı Öğrenme. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 22:172-179.
- Erdem, M., 2007, Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri. Yayımlanmamış Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertaş, H., Şen, A. İ., & Parmaksızoğlu, A. (2011). Okul dışı bilimsel etkinliklerin 9. sınıf öğrencilerinin enerji konusunu günlük hayatla ilişkilendirme düzeyine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi [EFMED]*, 5(2), 178-198.
- Erten, Z., & Taşçı, G. (2016). Fen Bilgisi Dersine Yönelik Okul Dışı Öğrenme Ortamları Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Journal of Education Faculty*, 18(2), 638-657.
- Ertürk, S. (1997). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Meteksan A. Ş.
- Falk, J.H., & Adelman, L.M. (2003). Investigating the impact of prior knowledge and interest on aquarium visitor learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 40(2), 163-176.
- Fidan, N. (2012) Okulda Öğrenme ve Öğretme Kitabı Baskı: 3 Syf:4-5

- Gerber, B.L., Marek, E.A., & Cavallo, A.M.L. (2001). Development of an informal learning opportunities assay. *International Journal of Science Education* 23(6), 569-583.
- Güler, A. (2011). Impact of a planned museum tour on the primary school students' attitudes. *Elementary Education Online*, 10(1), 169-179.
- Güler, T. (2009). Ekoloji Temelli Bir Çevre Eğitiminin Öğretmenlerin Çevre Eğitimine Karşı Görüşlerine Etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 34, 146-151.
- Güler, T. (2009). Ekoloji temelli bir çevre eğitiminin öğretmenlerin çevre eğitimine karşı görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 34 (151), 30-43.
- Hakverdi Can, M. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Bilim Merkezindeki Deney Setleri Hakkındaki Görüşleri ve Öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı (1)*, 219-229.
- Karadoğan, S. (2016). Eğitimde sınıf-okul dışı öğrenme uygulamaları ve yaşanan sorunlar. Türkiye'de Eğitim Sorunlarına Yönelik Akademik Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri I. (s. 47-85). Ankara
- Karadoğan, S. (2016). Eğitimde Sınıf-Okul Dışı Öğrenme Uygulamaları ve Yaşanan Sorunlar, See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/311886016>
- Karasar, N. (2005), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayınları, Ankara
- Karataş, A. (2011). Çevre bilincinin geliştirilmesinde doğa tarihi müzelerinin rolü. *Uluslar Arası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 27.
- Köse, E. (2013). Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı: 2/2 2013 s. 336-353.
- Lakin, L. (2006). Science beyond the classroom. *Journal of Biological Education*, 40(2), 88-90.
- Melber, L.H. & Abraham, L.M. (1999). Beyond the classroom: Linking with informal education. *Science Activities*, 36, 3-4.
- Ortaöğretim Şehrim Denizli, (2019). file:///C:/Users/Inv/Desktop/Okul%20d%C4%B1%C5%9F%C4%B1%20%C3%B6%C4%9Frenme%20ortamlar%C4%B1%20kitaplar/OKULUM_DENIZLI_LISE_KITAP_.pdf adresinden 01.02.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Ozener, F. S. (2004). Kaçkarlarda doğanın dilini öğrenme sanatı. *Bilim ve Teknik Dergisi*, Ekim, 64-65.
- Ozener, F. S. (2004). Türkiye'de okul dışı çevre eğitimi ne durumda, neler yapılmalı? V. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi & Biyologlar Derneği, Bildiri Kitabı (Doğa ve Çevre), 67 - 98. Abant- Bolu.

- Öncül, R. (2000). Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü. MEB Yayınları, İstanbul.
- Özür, N.(2010). *Sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi.* (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Paykoç, F., Baykal, S. (1999). *Müze pedagojisi: kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak müzelerin etkinliğine ilişkin bir çalışma.* 3. Uluslararası Tarih Kongresi'nde sunulan bildiri, Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Salmi, H. S. (1993). *Science Centre Education: Motivation and Learning in Informal Education.* (Unpublished Phd thesis). Helsinki University/Graduate School of Educational Sciences, Finland.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları Ve Akademik Güdülenme Düzeyleri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Aralık Cilt:VI, Sayı:II, 38-54(<http://efdergi.yyu.edu.tr> adresinden 20.11.2019 tarihinde indirilmiştir.)
- Sontay, G., Tutar, M. & Karamustafaoğlu, O. (2016). Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile Fen Öğretimi Hakkında Öğrenci Görüşleri: Planetaryum Gezisi. *Journal of Research in InformalEnvironments (JRINEN)*, 1(1), 1-24.
- Şentürk, E., & Özdemir, Ö. F. (2014). The effect of science centres on students' attitudes towards science, *International Journal of Science Education*, 4(1), 1-24.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşçı, G. & Soran, H. (2008). Hücre Bölünmesi Konusunda Çoklu Ortam Uygulamalarının Kavrama ve Uygulama Düzeyinde Öğrenme Başarısına Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34: 233 – 243
- Tatar, N. & Bağrıyanık, K.E. (2012). Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (1988), Türkçe Sözlük, Ankara
- Teyfur, E. (2008). İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarılarının ve Çevre Kulübü Çalışmalarının Çevreye Yönelik Tutumlarına Olan Etkisi (İzmir Örneği), *Ege Eğitim Dergisi*, (9) 1: 131–149
- Thomas, G. (2010) Facilitator, teacher, or leader? Managing conflicting roles in outdoor education. *Journal of Experiential Education*, 32(3), 239–254.
- Tortop, H. S., & Özek, N. (2013). Proje tabanlı öğrenmede anlamlı alan gezisi; güneş enerjisi ve kullanım alanları konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,44, 300-307.

- Wiegand, F., Kubisch, A., & Heyne, T. (2013). Out- Of- School Learning İn The Botanical Garden: Guided Or Self – Determined Learning At Work stations? *Studies in Educational Evaluation*, 39, 161-168.
- Yardımcı, E. (2009). *Yaz bilim kampında yapılan etkinlik temelli doğa eğitiminin ilköğretim 4 ve 5. sınıftaki çocukların doğa algılarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yardımcı, E. (2009). *Yaz bilim kampında yapılan etkinlik temelli doğa eğitiminin ilköğretim 4 ve 5. sınıftaki çocukların doğa algılarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yavuz, M. (2012). *Fen eğitiminde hayvanat bahçelerinin kullanımının akademik başarı ve kaygıya etkisi ve öğretmen-öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

EKLER

Anket ile ilgili Açıklama

Sevgili Eğitim yöneticileri ankete adınızı yazmayınız

Aşağıda okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır Soruları okuduktan sonra lütfen size uygun olan seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz

Bu bilimsel nitelikteki çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim

Serdar BEZZEKÇİ

Yüksek Lisans Öğrencisi

A) Demografik Sorular

- 1) Cinsiyet : () Bayan () Bay
- 2) Yaş : 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 () 61 ve üzeri ()
- 3) Branş : Türkçe () Matematik () Fen ve Teknoloji ()
Sosyal Bilgiler () İngilizce () Din KAB () Teknoloji Tasarım ()
Müzik () Görsel Sanatlar () Beden Eğitimi () Diğer ()
- 4) Eğitim Düzeyi : Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()
- 5) Kıdem (Yıl) : 0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl ()
16-20 yıl () 21-25 yıl () 26-30 yıl ()
31 yıl ve üzeri ()
- 6) Çalıştığı ilçe : Merkezefendi () Sarayköy ()
- 7) Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili eğitim alma durumu:
Eğitim aldım () Eğitim almadım ()
- 8) Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE tarafından hazırlanan okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin çalışmayı okuma-incelme durumu:
Okudum-inceledim ()
Kısmen Okudum-inceledim ()

Okumadım-incelemedim ()

B)Ölçek

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI ÖLÇEĞİ						
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Tümüyle Katılıyorum
1	En iyi okul dışı öğrenme ortamı ev ortamıdır					
2	En iyi okul dışı öğrenme ortamı Kurs, etüt merkezi ve dershanedir					
3	En iyi okul dışı öğrenme ortamı arkadaş ve aile ortamıdır					
4	En iyi okul dışı öğrenme ortamı müzelerdir					
5	En iyi okul dışı öğrenme ortamı parklardır					
6	En iyi okul dışı öğrenme ortamı doğal yaşam alanlarıdır					
7	En iyi okul dışı öğrenme ortamı okul bahçesidir					
8	En iyi okul dışı öğrenme ortamı sosyal paylaşım siteleridir					
9	En iyi okul dışı öğrenme ortamı yaz kamplarıdır					
10	En iyi okul dışı öğrenme ortamı tarihi mekânlardır					
11	Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenme daha kalıcı olur					
12	Okul dışı öğrenme ortamlarında günlük yaşamla iç içe kazanımlar elde edilir					
13	Okul dışı öğrenme ortamlarında konular daha iyi öğrenilir					
14	Okul dışı öğrenme ortamları öğrencilerin konuya olan ilgisini ve merakını arttırır					
15	Okul dışı öğrenme ortamları öğretimi olumlu etkiler					
16	Okul dışı öğrenme ortamlarında öğrenciler öğrenme sürecinde aktiftir					
17	Okul dışı öğrenme ortamları sınıf ortamından daha etkilidir					
18	Okul dışı öğrenme ortamları öğretmen ve öğrenciye sınıftaki kazanımlar için yardımcı olur					

19	Okul dışı öğrenme ortamları sorumluluk sahibi bireyler için daha verimlidir					
20	Okul dışı öğrenme ortamları eğitime erişimde fırsat eşitliği yaratır					
21	Okul dışı öğrenme ortamları her zaman, her yerde ve hayat boyu eğitim için gereklidir					
22	Okul dışı öğrenme ortamları bireylere hak ve sorumluluklarının bilincinde olmayı öğretir					
23	Okul dışı öğrenme ortamlarında disiplin ve kontrol daha çok katılımcılardadır					
24	Okul dışı öğrenme ortamlarında değerlendirme daha çok öz değerlendirme şeklindedir					
25	Okul dışı öğrenme ortamları katılımcılar için yüksek düzeyde etkileşim içerir					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Serdar
Soyadı	BEZZEKÇİ
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum 25.07.1985
Uyruğu	TC
İletişim Adresi ve Telefonu	Atatürk Mah. Şehit Ali Cad. No:36 Daire:9 Sarayköy/ Denizli (554) 562 93 23
İlkokul	Ellinci Yıl İlkokulu (Erzurum)
Ortaokul ve Lise	Evliya Çelebi İlköğretim Okulu- Dedeman Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Selçuk Üniversitesi-Mesleki Eğitim Fakültesi-Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü-Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi/Öğretmenliği
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2008-2010	Sığma Kasabası İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik
2010-2014	Ahmetli Kanalet İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik ve vekâleten müdürlük
2014-2016	Sığma Ortaokulu'nda Müdür Yardımcılığı
2016- Halen Görevde	Müdür Yardımcılığı